

4) Zákon o niektorých opatreniach týkajúcich sa strategických spoločností

štát má prednostné právo kúpiť spoločnosť v konkurze, ktorá je na predaj, ak je dôležitá pre bezpečnosť štátu a riadny chod hospodárstva a buď má viac ako 500 zamestnancov, významným spôsobom dodáva energie a rafinérské produkty, alebo prevádzkuje vodohospodárske služby

Zámer opatrenia: zabezpečiť, aby obchodné spoločnosti v zlej hospodárskej situácii boli ponúknuté na predaj takým vlastníkom, ktorí budú vedieť zabezpečiť trvalú prevádzku spoločnosti

Obsah opatrenia:

- vláda môže vyhlásiť spoločnosť za strategickú, ak je v konkurze, je dôležitá na ochranu zdravia, pre bezpečnosť štátu a riadny chod hospodárstva a spĺňa aspoň jedno z kritérií:
 - má viac ako 500 zamestnancov
 - významným spôsobom dodáva energiu, plyn, teplo, produkty rafinárskeho priemyslu pre obyvateľstvo, pre ostatný priemysel a celoštátnu dopravu
 - prevádzkuje vodné dielo, verejnú čistiareň odpadových vôd, verejnú kanalizáciu alebo verejný vodovod
- priebeh predaja strategickej spoločnosti štátu:
 - ak sa má uskutočniť predaj strategickej spoločnosti, správca konkurznej podstaty ju najprv musí ponúknuť na predaj štátu, ktorý je zastúpený Fondom národného majetku
 - cena, za ktorú sa spoločnosť ponúka, sa určí v ponukovom konaní; ak tak nie je možné, určí ju znalec
 - ak štát ponuku na kúpu prijme, správca konkurznej podstaty s ním musí do 60 dní (ak nie je stanovené inak) uzavrieť kúpnu zmluvu
 - ak štát do 120 dní ponuku neprijme, prednostné právo mu zaniká
- ak je štát vlastníkom strategickej spoločnosti a dôvody, pre ktoré ju kúpil, už nie sú aktuálne, spoločnosť môže predať novému vlastníkovi na základe verejnej súťaže
- správca konkurznej podstaty je povinný zabezpečiť prevádzku spoločnosti a zamedziť neodôvodnenému hromadnému prepúšťaniu zamestnancov
- pôvodní vlastníci nemajú možnosť odvolať sa voči takémuto rozhodnutiu
- podnet pre prijatie zákona bol stav v Nováckych chemických závodoch, ktoré sa dostali do konkurzu po tom, ako im Európska komisia udelila pokutu 19,6 mil. € (590,5 mil. Sk) za medzinárodnú kartelovú dohodu s ďalšími podnikmi v odvetví, ktorou si rozdelili európsky trh
- zákon je účinný iba do 31.12.2010

Hlasy proponentov:

- v čase krízy sa môže mnoho podnikov nie vlastnou vinou dostať do veľmi nepriaznivej situácie, preto je dobré, aby mal štát možnosť tieto podniky ochrániť
- takýto spôsob ochrany je v demokratických ekonomikách bežný, len niekde manažérskym spôsobom a niekde s pomocou štátu
- zhoršené hospodárske vzťahy a platobná neschopnosť jednotlivých obchodných spoločností počas krízy vedie k situácii, že aj spoločnosti, ktoré dodávajú výrobky alebo poskytujú služby významné z celospoločenského hľadiska, nebudú môcť plniť svoje záväzky, čo by sa mohlo prejaviť aj na nedostatočnom plnení mnohých funkcií štátu
- cieľom zákona v žiadnom prípade nie je znárodňovanie, ale snaha o udržanie pracovných miest v krízou ohrozených podnikoch strategického významu
- zákon je určitým garantom pre dodávateľov, že by nemali prísť o svoje pohľadávky

Hlasy oponentov:

- majiteľom podnikov, ktoré vláda vyhlási za strategické, zákon obmedzí ústavou garantované vlastnícke práva tým, že im znemožní slobodne nakladať so svojim majetkom a stanoví predkupné právo štátu v prípade predaja podniku
- zákon vytvára rôzne pravidlá pre rovnaké podnikateľské subjekty, čím popiera jeden zo základných právnych princípov - rovnosť pred zákonom
- predstava, že štát dokáže hospodáriť v podniku lepšie a efektívnejšie ako súkromný vlastník je absolútne mylná; vstupovanie štátu do súkromných podnikov v akomkoľvek záujme je neprirodzené a škodlivé
- je zavádzajúce, ak vláda konštatuje, že návrh reaguje na krízu, pretože je známe, že reaguje na situáciu v Nováckych chemických závodoch (NCHZ), ktorá nemá nič spoločné s krízou, ale je výsledkom pokuty Európskej komisie za kartel
- zákon priamo poškodzuje veriteľov strategického podniku, a to tým, že reálne v praxi nedovoľuje vygenerovať trhovú cenu za majetok predávaný z konkurznej podstaty
- podľa schváleného znenia by mal štát uzatvoriť kúpnu zmluvu na majetok strategickej spoločnosti, pričom sa vôbec nevymedzuje predmet kúpy, vôbec sa nerieši prevod zamestnancov, postúpenie pohľadávok, odberateľsko-dodávateľských zmlúv a iných majetkových hodnôt, pričom bez týchto hodnôt podnik nemôže fungovať

Primárny zdroj: Zákon (č. 493/2009) o niektorých opatreniach týkajúcich sa strategických spoločností
<http://www.nrsr.sk/Default.aspx?sid=zakony/zakon&MasterID=3069#IIIcIt>

Stav opatrenia v legislatívnom procese: schválené 5.11.2009 v NR SR v 3. čítaní; účinnosť od: 5.11.2009

Navrhovateľ: Ministerstvo hospodárstva SR